

**עין משפט** נר מצוה

ח א מיי פ"ח מהל' תפלה ה' י' טושי"ע א"ח ס' קנב טעף א':

ב ב מיי שם טושי"ע שם כהניה:

י ג ד מיי שם הלכה כ

טושי"ע שם ס' קנב

סעף יא:

יב ה מיי פיי מהלכות ס"ת הלכה ד ופ"ג מהל' זלית ה' ט קמג

עשין טה טור ש"ע א"ח ס' כה סעף א':

יב ו ז ח מיי פיי מהל' ס"ת ה' ד טושי"ע א"ח סמנן קנב טעף ג וטור ש"ע י"ד סמנן רפב סעף יז:

יג ט י ח מיי שם טושי"ע א"ח שם סעף ו וטושי"ע י"ד שם סעף יג: יד כ מיי שם הלכה ד טושי"ע א"ח שם ס"ג וטושי"ע י"ד שם סעף יג: בול ל מיי פ"ג מהלכות כלס הלכה א ופי' מהל' טומאת מת הלכה ז: בול מ מיי פ"ח מהל' טומאת מת הלכה ז ופי"ג הלכה ז:

יז ב מיי פיי מהלכות ס"ת הלכה ג קמג עשין טו טושי"ע א"ח ס' קנב טעף ד טושי"ע י"ד ס' רפב סעף יא:

יח ס ע מיי שם קמג שם טושי"ע א"ח שם סעף ה וטושי"ע י"ד שם סעף י:

י"פ ב מיי פ"ח מהלכות תפלה ה' י' טושי"ע א"ח סמנן קנב טעף א':

**תורה אור השלם**

- ↑ בזה אמר ין בְּבָאֹת אֶלְדֵּי יִשְׂרָאֵל לִקְחֹת אֶת הַסְּפָרִים וְהָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְוָה הַזֶּה וְאֵת הַתָּרוֹם וְאֵת סֵפֶר הַגִּלְגָּל הַזֶּה וְנִתְּנָם בְּכָל יָרֵשׁ לִמְעַן יַעֲמִדוּ יָמֵינוּ רַבִּים: וירמיהו לב יד

**רבינו חננאל**
למישאת בה שיכרא, כלומר להוציא הדמים לחולין, שפיר דמי, הרשת בידו.
רב אשי אמר ליה לרבינא זיל זבין הווא חילא רבנשתא משכבה טובי הצינ בממבר אנשי העיר, וזרעיה.
ר' אמי הוה [בני] בי כנשתא וכעא למיתטר כנשתא עתיקתא ולאיתורי כשורי מניה ולעיליתנהו בחזתא דבני, ואסור ליה רב פפי ורב הונא בר חזחילא, אמר רבא בי כנישתא חלופה וזבונה כדאמרן.
[מתהגן] כוביני דמי ושירי, אבל להשכיבה ולמשכבה אסיר, מאי טעמא בקדושתא קיימא וקא משתמיש בקודש.
לבינים נמי חלופיניהו חבניניהו שרי, אוזופיניהו אסיר, והני מילי בעתיקתא, שהרשו בית הכנסת והוציאו אותם מן הכתלים, אבל לבנים חרשים שעדיין לא בנואם בבנסת שרי, ואפילו למאן דאמר זמנה מילתא דא, הני מילי כגון אורג בגד למא דחזוי לאישתמושי ביה ואסיר, אבל הני ליבני [כ]מפרשי [כ]מטוה לארוג בו דמי, דליכא מאן דאמר

(רילמו') [דליבעבן] אתנו עלייהו מעיקרא.
תנו רבנן תשמישי מצוה נורקין, פ"י כיון שנתקיימה המצוה ושלמה, נורקים.
כגון עצי סוכה וארבעת מינים שכולוב ושופר וציצית, אלו וכיוצא בהן אין בהו קדושה.
אבל כגון דלוסקומי ספרים, ותפילין ורצועותיהן ונרותיהן, ומוחוות, ותקין של ספר וכיוצא בהן תשמישי קדושה, נגזוין.
וכן כסא אצ"פ שמניחין בו ספר תורה ופרקים, וכן פריסא שכוּפְּלִין אותה ופורסין עליה ספר תורה או פורסין אותה על ספר תורה, ובבילי דחומשי, וקמטרי דסיפרי, כל אילו תשמישי קדושה הן ונגזוין.
תיבה דאירפט, פ"י [תיבה] שנתחלחלה, כדגרסין מנעל מרופט, וחקנים מרופטי שפתייהו.
מותר לעשות ממנה תיבה קטנה.
אבל כסא אסיר דלא מיתרא תשמישיה לספר תורה.
(ל' בורסאי נמי ששכברה מותר לעשות [מנעג בורסאי אסיר, פריסא שבלהן] מותר לחתוך הבבלי ולעשותו קטן, אבל פריסא לחומשין לא.
אמר רבא ספר תורה שבלה גזונין אותו בכלי חרש אצל תלמידי חכמים ואפילו שונה הלכות.
מטפחות ספרים שבלו עושין אותן תכריכין למת מצוה וזו היא גניזתן ואמר רבא ׀ספר תורה שבלה יעקב ׀עובכלי חרס שנאמר יונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים ׀(ואמר) רב פפי משמיה ׀דר' ׀מבי כנישתא לבי רבנן שרי מבי רבנן לבי כנישתא אסיר ורב פפא משמיה דרבא מתני איפכא אמר רב אחא כוותיה

## כו:

**אוגורה** ומשכונה אסור.
קשה דהא רבי מאיר לא אסר במתניתין אלא ממכר עולם אבל על תנאי שרי ומאי שנא וגראה לי דהאי דר"מ שרי למכור על תנאי היינו של רצים לרצים להתפלל שם דלין צמכר זה זולזל והא דאסרי' כהא משכנתא הוי דחיד משום זולזל:

**תשמישי** קדושה וכו' נרתק ש"ל תפילין ורצועותיהן.
מכאן משמע שהדל"ת והי"ו"ד שצקשר הלצועה אינן אותיות גמורות ולא הוי הלכה למשה מסניי כי אס השי"ן שצבתים מדלג קרי הכא לרצועות אלא תשמישי קדושה והכי נמי משמע בהקומץ רבה (מנחות דף לה: ושם) דלא קרי להו אלא תשמישי קדושה והכי נמי משמע בפרק שני דשבת (דף כח: דפריך והאמר אביי שי"ן של תפילין הלכה למשה מסניי ולא פריך כן מן הדל"ת והי"ו"ד ולא קשה משהיא דמנחות (דף לה:) גזי ורלא כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ואמרו אלו תפילין שצדקש שיש לפרש הטעם לפי שהן לעולם צובת של ראש וגראים לעולם שפיר אזהר אל אותן של יד אינן נראין ואין צהן אות דכמצי והיו לך לאות ודרשין (מנחות דף לז: ) ולא לאחרים לאות אבל למה שפרש"י התם דהטעם הוי משום שיש צהן השי"ן והדל"ת דהוי רוב אותיות של שדי לפירוש זה קשה (ו) כדמשמע בכל הני שהצבתי דהי"ו"ד והדל"ת לא חשיבי אותיות ׀: **מריש** הוה אמינא האי פריסא תשמישי דתשמישי הווא.

פ"י הקונטרס יריעה שפורסין סביב הארון תכוכו וקשה שהרי הארון עגמו הוי תשמיש קדושה (ו) ואמר (ו) (התם) שאסור לעשות ממנו כורסאי אלמא שהמיצה קדושה יותר מן הפורסין לכן נראה לי שפורסין אותה סביב הארון מצמוך:

**תשמיש** קדושה הוא ואסור ואמר רבא מריש הוה אמינא האי פריסא תשמיש דתשמיש הוא כיון דחזינא דעייפי ליה ומנחי סיפרא עלויה **אמינא** תשמיש קדושה הוא ואסור ואמר רבא ׀האי תיבותא דאירפט מיעבריה תיבה זוטרתי שרי בורסייא אסיר ואמר רבא האי ׀פריסא בדלה למיעבריה פריסא לספרי שרי לחומשין אסיר ואמר רבא ׀הני ׀ובילי דחומשי וקמטרי דספרי תשמיש קדושה נניהו וגנזוין פשיטא מהו דתימא הני לאו לכבוד עבידן ׀למורי בעלמא עבדי קמ"ל ההוא בי כנישתא דיהודאי רומאי דהוה פתיח לההוא ׀אידרונא דהוה מחית ביה מת והוו בעו כהני למיעל לצלויי התם אתו אמרו ליה לרבא אמר להו דלו תיבותא אותבוה דהוה ליה כלי עץ העשוי לנחת ׀ובלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה ׀וחוצץ בפני הטומאה אמרו ליה רבנן לרבא והא זמנין דמטלטלי ליה כי מנה ספר תורה עלויה והוה ליה מיטלטלא מלא וריקם אי הכי לא אפשר אמר מר זוטרא ימטפחות ספרים שבלו עושין אותן תכריכין למת מצוה וזו היא גניזתן ואמר רבא ׀ספר תורה שבלה יעקב ׀עובכלי חרס שנאמר יונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים ׀(ואמר) רב פפי משמיה ׀דר' ׀מבי כנישתא לבי רבנן שרי מבי רבנן לבי כנישתא אסיר ורב פפא משמיה דרבא מתני איפכא אמר רב אחא כוותיה

אין יכולין ליכנס מפני הטומאה הנכנסת בצית הכנסת דרך הפתח מצית לצית דהכי מן צמקתא אלהות (פ"ג משנה ו'): **דלו סיפוסא**. הגביהו הארון ממקומו: **כלי עץ העשוי לנחת**. במקום אחד אינו מקבל טומאה דליתקש כלי עץ לשק לענין טומאה דכתיב וכל כלי עץ או צגד או עור או שק (ויקרא יא) מה שק המיטלטל אף כלי עץ המיטלטל׀. כל דבר המקבל טומאה אינו חוץ־צפי הטומאה: **מטפחו ספרים**. אף של ס"ת: **ואפילו שונה הלכות**. כלומר אפילו לא שימש תלמידי חכמים צהס"ס ובגמרא אלא צמשינות ובצרייתות: **מבי כנישתא לבי רבנן** לעשות

## בני העיר פרק רביעי מגילה

**למישאת ביה שיכרא**. לקנות צדמים ולעשות שכר לשמות: **סילא**. כל בית הרוס קרוי תל כמו והיתה תל עולם (דברים יג): **כשורי**. קורות של בית הכנסת יטן היו לריכין לתמן צחדש: **הא דאמר רב חסדא**. צבצב צמרא צהשומפין: **משום פשיעוסא**. שמא יפשע (אלא) ויטיאש ולא יצנה אחר: **כי**

**האי גוונא מאי**. שאין סמיכתו אלא לצנינו של זה: **חלופי וזבוני**. חלה קדושתו על החילוף או על הדמים והוא ילא מן הקדושה להשתמש בו: **ליצני**. לצנייט של בית הכנסת: **צעטיקין**. שצננו ככר צכותל בית הכנסת (א) שנפל: **אלב צחדא**. שנעשה לשם בית הכנסת לית לן צה: **ואפי' למ"ד**. צמקת סנהדרין צפרק נגמר דקין (דף מז: גבי אורג צגד למת דאסור צהזמנה מ) צמכריי' המת דאסרי' צהגאה דגמרינן שם שם מעגלה ערופה כדמפרש התם: **הני מילי צאורג צגד למס**. שאינו חסר אלא אריגה וכיון שנארג מיד הוא ראוץ לפורשו על המת (ו) אבל לצנייט מחוסרים עשייה לצנותן צכותל והלכך צשל לצנייט צצית הכנסת הוה ליה כטווי לאריג וליכא למ"ד צבי האי גוונא דהזמנה מילתא היא: **מסנה**. נתנו צני העיר בית הכנסת לתשמישי חול: **ותשמישי מלווא**. דצריס ששימשו צהן מלווא: **דלוסקמי**. כמו אמתחת ושק לשום בו [ספרן]: **קמו ונרתיק** חדא היא אלא שלשון תיק נופל על דבר ארוך ולשון נרתיק נופל על דבר קצר: **כורסיא**. צימא של עץ: **תשמיש דתשמיש**. שפורס מפה עליו ואחר כך נותן ספר תורה עליו: **דמוזני ספר טורה עויה**. צלל מפה: **פריסא**. יריעה שפורסין סביבות הארון מצפנים: **תשמיש דתשמיש הוא**. תשמיש של ארון: **דעייפי ליה**. פעמים שכוּפְּלִין אותו תחת ס"ת: **דאירפט**. ארון שנתקלקל ופערד מתבורלו, ויש דוגמנו בצרייתא ציצמות (דף קב.) מנעל המרופט: **סיפוסא זוטרסי**. לעשות תיבה קטנה מן הגדולה הראשונה: **מיעצדא כורסיא**. צימא: **אסור**. שירדה מקדושתא: **פריסא דנלס**. יריעות הארון צכלו: **לחומשין**. יש ספרים שהן עשוין כל חומש לצדו וכולן צגליון: **וצניל**. כמין דלוסקמי: **קמטרא**. ארגו שקורין אשקרייני"ו.

והרצה יש צמרגוס של יהונתן צן עוזאל (ס) צכליט צורסיא (יחזקאל כ) ארגויס אמלין דזויריותא צקמטרין וכן לאשר על המלחמה לדעל קמטריא (מלכים ז א'): **צי כנישתא דרומאי**. אנשי ישראל צאו מרומי למחוזא ונתישצו שם ועשו להם בית הכנסת: **אידרונא**. חדר משמימין צו מת והיה מונח צו מת עד שלא נצקצ: **מחית**. כמו מונח כדממרגמינן ומנה צגדו אלאה ואחיתותיה (נדראשית לט): **צעו כהני למיעל ואללוי**. צההוא כנישתא הארון

(ה) צב' למישאת ביה שיכרא ולמשטח ביה פרו שפיר דמי. צ"צ ס"ו: **עויה** (ב) שם ההוא מילין. צ"צ פ"ל צמוק' דף כח ע"ב צדיה צמי: (א) רש"י ד"ה צמתיק וכו' ונפסל: (ד) ד"ה הני מילי וכו' על המת הסיד' ואחרי' מה"ד צלל וכו' והלכך בשלכנו לבית הכנסת כלי"ל ומיתא לעינים מתקן: (א) ד"ה קמטרא וכו' צן עוזאל צהבבליס מוזניס וארוויס צאבמלין דזויריותא צמטריא צקמטרין: (ו) תוס' ד"ה תשמישי וכו' קשה מדרשמשע בכל הני: (ו) ד"ה מריש וכו' תשמיש קדושה מדאמר רבא תיבותא שאסור [לעשות וכו' יומר מן הריסא לכן נראה:

אשקרייני"ו [אישקרי"ו]. קופסה (בעיקר לתכשיטים).

**מוסף רש"י**
משום פשיעווא. דילמא צנו אמנן ופשיע ולא צנו אחריני (ב"ב ג).
כלי עץ העשוי לנחת. שאינו מטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שאמר מכל כלי עץ או צגד או עור שק וכו', מה שק מיעטל מלא וריקן אף כלי עץ מיעטל מלא וריקן (יומא כא).

מסורת הש"ס

(א) צבא צמרא ג, (ב) צדיה דרבי יהושע, (ג) נצרות כג: סנהדרין מז: מת. מנחות לד: (ד) [סנהדרין מתי], (ה) [נ"מ טו. ע"ש], (ו) נרץ אלפס גרם צמאי והלאש" גרם אמתיק, (ז) ויולין שפורסין לפני התיבה פ"ח מטפחת צממקין צו ס"ת. ערוך], (ח) ופי' עושין סביב הספר מצגרת של עור לשמור הספר וענין מדור הוא כמו חגלי אשיר, ערוך], (ט) ופי' צפי' מקן מג פ"ל מרגוס של יודא המדרה ועלל לאדרין]], (י) נתיגיה ט: וימא כח: מנחות יז: (יז) [צ"ל אמר], (יז) [צ"ל דרבה], (ט) [צ"ל צמכריי' עיב"ד], (א) [מתיגיה כ:], (ס) [וערי מוס' צצרות ד"ה אלו כו'], (ע) [צ"ל כהא],

**גליון הש"ס**
גב' א"ל בהו למודיעיה. ע"י לקמן דף כה ע"ב מתי"ה צמי נסמיות צביי"ק ליתא להקן מצינת מכו למודיעיה: שם פליגי בה רב אחא ורבינא. עיין צ"מ דף טז ע"א ועיין צרי"ש רפ"צ דמשעבות: שם לנבזירי בעלמא עבידו. ופאלדנא דמלא גירסת הר"ף: שם וחוצין בפני הטומאה. עיין צ"צ דף כ ע"א מתי"ה היא גופה:

**הנהות הב"ח**
(ה) צב' למישאת ביה שיכרא ולמשטח ביה פרו שפיר דמי. צ"צ ס"ו: **עויה** (ב) שם ההוא מילין. צ"צ פ"ל צמוק' דף כח ע"ב צדיה צמי: (א) רש"י ד"ה צמתיק וכו' ונפסל: (ד) ד"ה הני מילי וכו' על המת הסיד' ואחרי' מה"ד צלל וכו' והלכך בשלכנו לבית הכנסת כלי"ל ומיתא לעינים מתקן: (א) ד"ה קמטרא וכו' צן עוזאל צהבבליס מוזניס וארוויס צאבמלין דזויריותא צמטריא צקמטרין: (ו) תוס' ד"ה תשמישי וכו' קשה מדרשמשע בכל הני: (ו) ד"ה מריש וכו' תשמיש קדושה מדאמר רבא תיבותא שאסור [לעשות וכו' יומר מן הריסא לכן נראה:

אשקרייני"ו [אישקרי"ו]. קופסה (בעיקר לתכשיטים).

**מוסף רש"י**
משום פשיעווא. דילמא צנו אמנן ופשיע ולא צנו אחריני (ב"ב ג).
כלי עץ העשוי לנחת. שאינו מטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שאמר מכל כלי עץ או צגד או עור שק וכו', מה שק מיעטל מלא וריקן אף כלי עץ מיעטל מלא וריקן (יומא כא).

<sup>[1]</sup> לנאורה נראה דלי' פריסא שכלה מותר לחתוך הבלי וכו' כלי' ואולי דמי' אחרת היה לרבינו צבאל וכו'